

PREVENTIVNO DELOVANJE ZA VARNOST V LOKALNI SKUPNOSTI – PROJEKT »AKADEMIJA DETEKTIVA FRANČEKA«

ROBERT KOSMAJER, UROŠ FELBAR IN LIDIJA NEMEC

Policija, Policijska postaja Ljutomer, Ljutomer, Slovenija

E-pošta: robert.kosmajer@policija.si, uros.felbar@policija.si, lidija.nemec@policija.si

Povzetek Pristopi k izvajanju preventivnih in drugih dejavnosti policije v skupnosti so lahko zelo različni. V veliki meri so odvisni od iznajdljivosti in samoiniciativnosti policista, ne glede na vlogo, ki jo ima v policiji. Ena najpogostejših metod dela v skupnostih je izvajanje preventivnih projektov. Reševanja problemov na področju kriminalitete, prometne varnosti, prepovedane droge, kršenja javnega reda se lotevamo v sodelovanju z lokalno skupnostjo tudi s pomočjo že odmevno tradicionalnega preventivnega projekta »Akademija detektiva Frančeka« (v nadaljevanju ADF). Cilj sodelovanja s skupnostjo je enoten – doseganje večje varnosti v okolju. Danes je pomembna vrednota življenja varnost. Zato je še kako pomembno, da policija sodeluje z lokalno skupnostjo, predvsem pa je pomembno delo policije predstaviti mlajši populaciji. Z miselnostjo o pozitivnem pomenu preventivnega delovanja policije je treba začeti že pri otrocih.

Ključne besede:

varnost v
lokalnih
skupnostih,
preventivni
projekt,
v skupnost
usmerjeno
policijsko
delo, policijska
dejavnost,
detektiv
Franček.

PREVENTIVE ACTION FOR ENSURING SAFETY AND SECURITY IN LOCAL COMMUNITY – PROJECT »ACADEMY OF DETECTIVE FRANČEK«

ROBERT KOSMAJER, UROŠ FELBAR & LIDIJA NEMEC

Police Station Ljutomer, Ljutomer, Slovenia.

E-mail: robert.kosmajer@policija.si, uros.felbar@policija.si, lidija.nemec@policija.si

Abstract Approaches to carrying out preventive and other community policing activities can be very different. They mostly depend on the police officer's ingenuity and self-initiative, no matter what role he holds in the police. One of the most common methods of working in communities is the implementation of prevention projects. To solve problems in the field of crime, traffic safety, illicit drugs, breaches of public order, we are working in cooperation with the local community with the help of the already resounding traditional prevention project »Academy of Detective Franček« (hereinafter ADF). The goal of cooperation with the community is the same – to achieve greater safety and security in the local environment. Today, safety presents an important value in life. Consequently, the police need to cooperate with the local community, and it is especially important to present the police's work to the younger population. It is necessary to develop a positive attitude toward the preventive action of the police among children.

Keywords:

safety and security in local communities, preventive project, community policing, detective Franček.

1 Izvajanje preventivnih ukrepov na Policijski postaji Ljutomer

Policijska postaja Ljutomer leži v Prelekiji na severovzhodnem delu Slovenije. Zajema območja občin Ljutomer, Križevci pri Ljutomeru, Veržej ter Razkrižje. Policijska postaja ima tri vodje policijskih okolišev, ki izvajajo preventivne dejavnosti in partnersko sodelovanje z občani na posameznem okolišu, ki ga pokriva. Skupen namen vodij policijskih okolišev je zagotavljanje ugodnih varnostnih razmer. Problematike kriminalitete se ne da rešiti le z represivnim delom, veliko pozornosti je treba nameniti preventivnim projektom v sodelovanju z lokalno skupnostjo (Meško, 2001).

Meško (2001) je v probleme usmerjeno policijsko delo označil kot iskanje primernih rešitev pri vsaki specifični situaciji. Vsaka situacija zahteva kreativnost ter sodelovanje med različnimi akterji za določeno razrešitev problema.

Filozofija v skupnost usmerjenega policijskega dela temelji na sodelovanju in skupnem reševanju problemov v sodelovanju policistov in občanov v skupnostih (Meško, Pagon in Dobovšek, 2005). Pomembno je, da je filozofija oziroma miselnost prisotna pri vseh zaposlenih na vseh ravneh v policijski organizaciji, ker je to pogoj, ki omogoča uvajanje in izvajanje modernega policijskega pristopa, ki ga aktivno izvajajo vodje policijskih okolišev na svojem območju (Kogovšek, 2009).

2 Preventivni projekt ADF in njegovi začetki

Po letu 1992, ko so se policisti vodje varnostnih okolišev preimenovali v vodje policijskih okolišev, se je policija začela bolj ukvarjati tudi s področjem preventive. Med letoma 1995 in 1998 v času zimskih počitnic otrok so v Termah Banovci začeli izvajati animacije z otroki, ki so bili takrat na letovanju v termah. Prvi osnutki preventivne dejavnosti »detektiva Frančeka« segajo v leto 1999, ko je v takratnem projektu v skupnost usmerjeno delo vodja policijskega okoliša na Policijski postaji Ljutomer prvič sodeloval s Termami Banovci.

Zdaj že upokojeni policist Franc Flegerič pove, da je tedanji animator v kopaljšču v svoje animacije vključeval tudi stvari, s katerimi so se otroci učili, kako skrbeti za svojo varnost in varnost drugih. V tistem času je to pomenilo zgolj popestritev programa v času zimskih počitnic, ko se je ob kopaljšču pojavil policist ter predstavil

del svoje opreme in ne nazadnje tudi poklic. Ker se je v začetnih korakih partnerskega spremljevalca Term Banovci začel pojavljati vse večji interes po sodelovanju, saj je ne nazadnje ta oblika preventivnega delovanja med ljudmi pritegnila vse večjo pozornost ter tudi obiskanost, se je leta 2009 vodji policijskega okoliša Robertu Kosmajerju in vodji animacije Term Banovci Bojanu Lešerju porodila zamisel, da bi navedeno preventivno delovanje Policije v času zimskih počitnic nekoliko nadgradili, ji dali namen in pomen ter seveda svoje ime. Tako je istega leta nastala preventivna dejavnost z imenom Akademija detektiva Frančeka, v skrajšani obliki pa ADF.

Več akterjev je zastavilo vprašanje, zakaj ravno ime »Franček«. Odgovor je bil popolnoma preprost. Zаметke oziroma temelje zdajšnjega projekta je hote ali nehoote ustvaril takratni vodja policijskega okoliša Franc Flegerič, ki je bil širši javnosti bolj znan kot »Franček«. In ne nazadnje v Prlekiji, kjer so Terme Banovci, je eno najbolj pogostih moških imen prav Franc (ljubkovalno Franček). Tako sta besedna zveza Akademija detektiva Frančeka ter s tem povezan preventivni projekt postala prepoznavna v pomurskem prostoru. Za policiste, ki so aktivno sodelovali v tem preventivnem projektu, pa to ni bilo dovolj. Hoteli so, da za dogajanje izve celotna Slovenija in širše.

Da bi lahko uresničili svoje ideje, smo tako policisti Policijske postaje Ljutomer v sodelovanju z zaposlenimi v Termah Banovci, začeli globalne priprave s konkretnimi vsebinskimi temami. Hoteli smo namreč, da se ciljna skupina, kot je bila od začetka zastavljena, nenehno širi ter daje temu svojo noto in sporočilo. Kot je bilo že v uvodu omenjeno, so bili v začetku projekta v izvedbo vključeni otroci, ki so letovali v Termah Banovci, in njihovi starši, v zadnjih nekaj letih ni več tako. Preventivna dejavnost ADF je dobila nov zagon ter predvsem tudi medijsko podporo. Začela se je oglaševati po sredstvih javnega obveščanja (lokalni radio, spletni portali). Čez leta delovanja pa so se v samih scenarijih pojavile določene poučne teme, ki so pritegnile pozornost tudi večjih televizijskih hiš. Ker pa kljub zdajšnji digitalizaciji le ni vse tako samodejno in samoumevno, nismo pozabili na pristne človeške odnose in smo k sodelovanju povabili prav vse okoliške osnovne šole na območju Ljutomera.

Animator Term Banovci Bojan Lešer je povedal, da je vizija preventivnega projekta ADF otrokom približati policiste in njihovo delo ter jim skozi zgodbo svetovati, kako se obnašati v določeni situaciji. Vizija tega projekta tudi danes temelji na tem, le da ni osredotočena samo na otroke, ampak na širšo javnost. Pomembno je pokazati ljudem, da policija ni samo represivni organ.

2.1 Vsebina preventivnega projekta ADF

Vsako leto je bila vsebina preventivnega projekta ADF različna. Vedno je bila druga tematika. Animator je začel scenarij projekta pisati že v decembru. Priprave so se v sodelovanju z vodjem policijskega okoliša začele dejavno izvajati. Potrebno je veliko organizacijskega dela tako zaposlenih v Termalnem kopališču kot tudi policistov, ki sodelujejo v tem dogodku. Vse je odvisno od tematike, ki se bo v dani situaciji odvijala. Bančni rop, ponarejen denar, terorizem, tatvina, ekološka kriminaliteta, varna raba interneta, kršitve cestnoprometnih predpisov je le nekaj naštetih tem, ki so jih na ADF raziskovali otroci. Teme dogajanj smo več ali manj črpali iz preventivnega projekta »Policist Leon svetuje« ter prilagajali dogajanja, saj je navedeni projekt na območju Policijske postaje Ljutomer med šolarji zelo utečen. Dejavnosti potekajo vse dni v času šolskih zimskih počitnic in v teh dneh otroci raziskujejo nastali problem. Glavni akter, ki na zabaven in humorističen način vodi celotno akademijo, je »detektiv Franček«. Ko ne zmorejo več sami, oziroma potrebujejo strokovno pomoč, pokličejo policiste. Tako se zgodi glavni del dogajanja, v katerega je vpeta celotna lokalna skupnost.

Ker pa tudi policisti Policijske postaje Ljutomer nismo strokovnjaki na vseh področjih, k sodelovanju povabimo druge specializirane enote. Tako na primer policisti s Policijske postaje za izravnalne ukrepe Murska Sobota s svojimi izkušnjami ter prepoznavnim »Šengen busom« prikazujejo, kako se odkrivajo ponarejeni dokumenti, policisti Postaje prometne policije Murska Sobota se predstavijo z merilcema hitrosti »provido« in »multaradarjem« ter udeležence ozaveščajo o pomenu upoštevanja prometnih predpisov s posebnim poudarkom na prekoračitvi hitrosti ter vožnji pod vplivom alkohola. Nobena akcija pa ne mine brez prisotnosti policistov vodnikov službenih psov iz Enote vodnikov službenih psov Murska Sobota, ki na svojevrsten način prikažejo uporabo službenih psov v različnih situacijah. Obenem pa je predstavljen način, kakšno vlogo imajo službeni psi v Policiji in ne nazadnje, skrb in ljubezen policistov do živali nasploh. V veliko čast si

štejejo dosežek, da je v preventivni dejavnosti sodelovala tudi specialna enota z borbenim oklepnim vozilom, kar je med udeleženci povzročilo val navdušenja (sliki 1 in 2).

Slika 1: Prikaz reševanja pri prometni nesreči, sodelovanje z gasilci

Vir: Policijska postaja Ljutomer, 2020.

Velja pa omeniti, da se dogodka udeležijo tudi druge službe (ekipa nujne pomoči iz Zdravstvenega doma Ljutomer, več ekip gasilcev iz Prostovoljnega gasilskega društva Ljutomer, vojaki Slovenske vojske, ki s svojo prisotnostjo ter specialnim delovanjem prikažejo svoje delo ter, kar je pomembno, sodelovanje s Policijo.

Slika 2: Preizkus »alko« očal
Vir: Policijska postaja Ljutomer, 2019.

Na ADF se vsako leto zbere več udeležencev. Zadnja leta beležimo v teh dneh med 300 in 400 otrok ter drugih sodelujočih občanov (sliki 3 in 4).

Slika 3: Prikaz prijetja teroristov
https://www.prlekija-on.net/uploaded/akademija-detektiva-franceka_23938470918.jpg.

Slika 4: Maskota Pika na obisku na ADF

Vir: Terme Banovci, 2020.

2.2 Mnenje javnosti

Odzivi na preventivni dogodek ADF so zelo pozitivni. Vprašali smo ravnatelje in učitelje Osnovne šole Križevci, Osnovne šole Veržej, Osnovne šole Cezanjevci, starše ter ljudi, ki so imeli priložnost sodelovati v preventivni dejavnosti ADF. Vsi menijo, da je takšno delo policije in drugih organov dobrodošlo, saj lahko svoje delo realistično predstavijo. Tudi otroci so navdušeni nad tovrstnim dogajanjem in tako želijo vsi postati policisti. Med izvajanjem ADF so k nam prihajali tudi tisti, ki so imeli slabo izkušnjo s policisti po celotni Sloveniji, a jih je naš prikaz dela pozitivno presenetil in na ta način ustvaril pozitivno mnenje. Zadovoljstvo ljudi nad delom policije je dodatna motivacija policista, predvsem vodje policijskega okoliša, da s svojim delom, predvsem preventivnim, uresniči cilj, tj. ustvariti pozitivno mnenje ljudi.

3 Zaključek

V skupnost usmerjeno policijsko delo je v slovenski policiji ena temeljnih prioriteta in tega se zaveda tudi komandir Policijske postaje Ljutomer Roman Zver. S tega vidika je pomembno, da ohranjamo tak način dela in se s preventivno dejavnostjo vračamo k ljudem. Dobro sodelovanje z lokalno skupnostjo pomeni tudi reševanje problemov v okolju na dolgi rok, kar pripomore do večje varnosti v skupnosti. Cilj vodje policijskih okolišev je, da ljudje sprejmejo mišljenje, da je dobro sodelovanje s policijo bistvo za razrešitev problemov v skupnosti. K temu pa mora stremeti celotni sistem policije in ne samo posamezno območje. Policisti Policijske postaje Ljutomer se tega zavedamo, da se lahko s kakovostnim sodelovanjem v preventivnih dejavnostih približamo ljudem. Ker je preventivna akcija ADF dobro sprejeta med ljudmi in že skoraj prepoznavna povesod, želimo v tej meri tudi nadaljevati.

Literatura

- Kogovšek, A. (2009). Predstavitev v skupnost usmerjenega policijskega dela v svetu in v Sloveniji. V *Varstvoslovje: med teorijo in prakso*. Pridobljeno na <https://dk.um.si/Dokument.php?id=40173>
- Meško, G. (2001). V skupnost usmerjeno policijsko delo – izziv za slovensko policijo?. *Teorija in praksa*, 2(38), 272–289.
- Meško, G., Pagon, M. in Dobovšek, B. (ur.) (2005). *Izživi sodobnega varstvoslovja* (1. izd.). Ljubljana: Fakulteta za policijsko-varnostne vede.
- Policijska postaja Ljutomer. (2019). *Preizkus »alko« očal*. Ljutomer: Policijska postaja Ljutomer.
- Policijska postaja Ljutomer. (2020). *Priказ reševanja pri prometni nesreči, sodelovanje z gasilci*. Ljutomer: Policijska postaja Ljutomer.
- Terme Banovci. (2020). *Maskota Pika na obisku na ADF*. Veržej: Terme Banovci.

